

**Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Наукова бібліотека
Науковий архів**

ФОНД № 21

Семенко Юрій Сергійович

(30.04. 1920 — 07.03. 2003)

Журналіст, редактор, письменник, громадський діяч, історик
українських шахів

ОПИС №1

документів постійного зберігання
за 1940-2006 роки

Зміст

Передмова	3
Іменний покажчик.....	6
Список скорочень.....	6
Опис	7
1. Публіцистично-творчі праці Ю.С.Семенка.....	7
2.Листування.....	8
3.Документи до біографії Ю.С.Семенка.....	9
4. Матеріали інших осіб	11
5.Образотворчі матеріали.....	11

Передмова

Семенко Юрій Сергійович (30.04.1920, с.Михайлівка Апостольського р-ну Дніпропетровської обл. – 07.03.2003, Мюнхен) – журналіст, редактор, письменник, громадський діяч, історик українських шахів. Після заслання батька у 1929 р. до табору в Архангельській області десятирічний Ю.Семенко був вивезений у 1930 р. до табору Пермівце біля Архангельська. У 1937 р. зміг повернутися в Україну; в 1937-1940 рр. навчався на філологічному ф-ті Дніпропетровського університету; в 1940-1941 рр. працював і навчався заочно в Запорізькому педінституті, після закінчення якого одержав диплом викладача української мови й літератури в середній школі. За німецької окупації працював у системі народної освіти в Апостоловому на Дніпропетровщині. В 1941- 1944 рр. вчителював в Апостолівській середній школі та очолював товариство «Просвіти» округи Апостолове – Кривий Ріг. 4 лютого 1944 був вивезений німцями до Німеччини, де працював як «остарбайтер» у депо Ганновера вантажником вугілля. У 1950-1954 рр. працював співредактором газети «Українські вісті» (Новий Ульм) та видаваного при цій газеті місячника «Освобождение», у 1957-1966 рр. – головним редактором «Українського селянина». Крім того, Ю.Семенко друкувався в численних часописах в різних країнах поселення української еміграції, зокрема в «Нові Дні», «Сучасність», «Наша батьківщина», «Визвольний Шлях» та ін. Ю.Семенко був головою Селянської партії, від 1971 р. – Союзу Земель Соборної України та керівником представництва Української Народної Республіки в Німеччині. Підтримував дружні стосунки з діячами української еміграції (Володимиром Доленком, Тарасом Бульбою-Боровцем, Наталією Полонською-Василенко, Наталією Павлушковою), а також з українськими та іноземними шаховими гросмейстерами (Олександром Селезнівим, Федором Богатирчуком, Юхимом Боголюбовим, Степаном Попелем, Орестом Поповичем, Віктором Корчним, Олександром Білявським, Олегом Романишиним, Адріаном Михальчишиним, Василем Іванчуком, Людеком Пахманом). Похований на цвинтарі у

Вальдфрідоф біля Мюнхена. Ю.Семенко – автор та упорядник низки книг, а саме:

- Голод 1933 року на Україні. Свідчення про винищування Москвою українського селянства – Мюнхен, 1963; 2-е вид. – Дніпропетровськ, 1993.
- Народне слово. Збірник сучасного українського фольклору. – Нью-Йорк-Мюнхен, 1964; 2-е вид. – Львів, 1992.
- Памяті В.А.Доленка – Мюнхен, 1975.
- Шахи в Україні. – Мюнхен, 1980; Львів, 1993.
- Тички. – Т.1. - Мюнхен, 1990; Т.2. – Львів, 1996; Т.3 – Львів, 1998.
- Наталя Павлушкова. – Мюнхен-Львів, 1999.

З проголошенням незалежності України друкувався в багатьох українських періодичних виданнях, зокрема в часописах «Вільна думка», «Борисфен», «Козацтво», «Курер Кривбасу», «Старожитності», «Наш час». Ю.Семенко – один із спонсорів словника «Діячі Січеславської «Просвіти». У 2000 р. вийшла книга «Юрко Семенко – 80» (Львів: «Червона калина»), де зібрані статті українських журналістів та науковців про життя та діяльність Ю.Семенка.

Архівні документи Ю.Семенка надійшли до Наукової бібліотеки НаУКМА у 2005 р. від київського журналіста Петра Безпалька, котрий був знайомий з Ю.Семенком і написав про нього декілька статей в українській періодиці та в книзі «Шахісти української діаспори» (К., 1999. – С.39-40). В свою чергу П.Безпалько отримав архівні документи Ю.Семенка від невістки останнього Маріанне Ріхтер. В останні роки життя Ю.Семенко передав окремі комплекси свого архіву до декількох українських зарубіжних установ, а саме: до архіву Української вільної академії наук в США – листи Н.Полонської-Василенко до Ю.Семенка; до бібліотеки ім.Симона Петлюри в Сарселі – листування з окремими діячами української еміграції, а також книги.

В НаУКМА зберігається частина документів архіву Ю.Семенка, що датується в основному періодом 1990-х – початку 2000-х рр. і включає його листування з українськими журналістами, науковцями, статті та замітки про Ю.Семенка в українській періодиці, фотографії Ю.Семенка, його батьків та

Н.Павлушкової, котрі використовувалися для опублікування у виданих в Україні книгах Ю.Семенка.

Схема систематизації особового архіву Ю.Семенка:

1. Публіцистично-творчі праці Ю.Семенка
2. Листування Ю.Семенка:
  - 1.1. Листи до Ю.Семенка
  - 1.2. Листи окремих осіб до інших осіб
3. Документи до біографії Ю.Семенка
  - 3.1. особисті документи Ю.Семенка
  - 3.2. Статті, замітки та дослідження про життя та діяльність Ю.Семенка
4. Матеріали інших осіб
5. Образотворчі матеріали.

В опис внесено 55 одиниць зберігання. Хронологічні межі архівного фонду: 1940-2006 рр. Нижня дата визначена роком посвідчення особистості Ю.Семенка (справа 32). Верхня дата визначена дипломною роботою «Публіцистика Юрія Семенка» студента факультету філології та масових комунікацій Відкритого міжнародного університету розвитку людини «України» (Київ) С.І.Перуна (справа 48). В межах кожного підрозділу фонду документи систематизовані за хронологічним та алфавітним принципом.

Найбільша кількість документів фонду – це листування Ю.Семенка з українськими журналістами, науковцями, мешканцями його малої батьківщини – Дніпропетровщини, а також з шаховими гротмейстерами. Ще до опрацювання архівної колекції Ю.Семенка та створення опису фонду, наявне в НаУКМА листування досліджував професор Ю.А.Мицик, котрий більшість листів з колекції опублікував у книзі «Листування Юрія Семенка. – Київ, 2007. – 251 с.».

В цілому стан документів задовільний. Всі документи фонду сформовані у 55 справ і підготовлені для зберігання та використання дослідниками.

Завідувач відділу рідкісної книги та рукописів,
кандидат історичних наук

Т.М.Сидорчук

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Комісії по фондах
Наукової бібліотеки НаУКМА

Протокол № 9 від 6 червня 2016 р.

Голова Назаровець С.А.

ФОНД № 21
Семенко Юрій Сергійович
(30.04. 1920 — 07.03 2003)
Мовознавець, викладач

ОПИС № 1
справ постійного зберігання
за 1940 – 2006 роки

№ п/п	Заголовок справи	Дати справ	К- сть до к- ів	К-ть арку шів	Примітки
1	2	3	4	5	6
	1. Публіцистично-творчі праці Ю.Семенка:				
1	Стаття «Геть від Москви і Ватикану!» //Наш Голос. Місячник асоціації Українців Америки. – 1976. – Ч.9. Друк, ксерокопія	1976	1	1	
2	Стаття «Співці катівського ремесла» //Визвольний Шлях. – Лондон, 1990. – Ч.9 (510). – С.1062-1067; Ч.10 (511). – С.1189-1196. Друк, ксерокопія	1990	1	7	
3	Стаття «Наука – мука» //Визвольний Шлях. – Лондон, 1991. – Ч.10 (523). – С.1246-1253. Друк, ксерокопія	1991	1	4	
4	Стаття «Проф. Д-р Н.Д. Полонська-Василенко. До двадцятих роковин із дня смерті» //Визвольний Шлях. – Лондон, 1993. – Ч.2 (523). – С.196-1206. Друк, ксерокопія	1993	1	6	

Іменний покажчик

Андрійчук О.	7
Безпалько П.	8, 44
Білокінь С.	30
Білявський О.	13
Буряк В.	9
Гордасевич Г.	10, 49
Доленко В.	31
Дорошенко Д.	28
Дорошенко Н.	29
Іов І.	11
Корчний В.	12
Михальчишин А.	13
Мицик Ю.	14
Мушинка М.	15, 45
Нитченко Д.	16
Павлушкова Н.	28-30, 53
Перун С.	48
Полонська-Василенко Н.	4
Попов О.	31
Попович О.	17
Рудницький Г.	18
Семенко С.	42
Сидорчук О.	19
Сусленський Я.	20
Сухоніс Ф.	21
Фролова К.	22
Ходак І.	41
Чабан М.	23, 46
Rachmann, Ludek	24

Список скорочень

арк.	аркуш
б/д	без дати
вип.	випуск
в т.ч.	в тому числі
газ.	газета
маш.	машинопис
НаУКМА	Національний університет «Києво-Могилянська Академія»
од.зб.	одиниця зберігання
проф.	професор
р.	рік
рук.	рукопис
СРСР	Союз Радянських Соціалістичних Республік
С.	сторінка
Ч.	число

5	Стаття «Смерть буває різною» //Бористен. – Дніпропетровськ, 1999. - №11(101) Друк, ксерокопія	1999	1	1	
6	Стаття «Пасквілянт з тоталітаризму» //Самостійна Україна. Часопис Української Республіканської партії. - 2001. – Ч.34 (431). – С.7. Друк	2001	1	4	
	2..Листування:				
	2.1..Листи до Ю.Семенка:				
7	Листи та листівка від Олеся Андрійчука В справі в т.ч.: брошура Л.Костенко «Гуманітарна аура нації або дефект головного дзеркала». – К., 1999. – 32 с. Рук.	2000	5	22	
8	Листи та листівка від Петра Безпалька Маш., рук.	1977- 2001	7	7	
9	Листи від Василя Буряка Маш., ксерокопія	1996, 1999	3	3	
10	Листи від Галини Гордасевич Рук.	1993- 1998	4	5	
11	Листи від Івана Іова В справі в т.ч.: фотографія та вірш І.Іова Рук., маш., ксерокопія	1996- 2000	14	21	
12	Листи від Володимира Корчного В справі в т.ч.: лист-відповідь Ю.Семенка від 06.08.2001 р. Рук., маш., ксерокопії	1988- 2002	8	9	
13	Листи від Адріана Михальчишина та листівки від Адріана Михальчишина та Олександра Білявського Рук.	1996- 1997	4	4	
14	Листи від Юрія Мицика В справі в т.ч.: лист Ю.Семенка до Ю.Мицика. Маш., рук.	1991- 1999	19	20	
15	Листи та листівки від Миколи Мушинки В справі в т.ч.: автобіографічна довідка М.Мушинка Рук., маш.	1995- 1998	6	6	
16	Листівки від Дмитра Нитченка Маш.	1997	2	2	
17	Листи від Ореста Поповича В справі в т.ч.: лист Ю.Семенка до О.Поповича Маш.	1998- 1999	5	10	
18	Листи та листівка від Григорія Рудницького В справі в т.ч.: лист Ю.Семенка до Г.Рудницького. Рук., маш.	1997- 1998	7	7	
19	Листи від Ольги Сидорчук Рук.	1994- 2001	10	11	

20	Листи від Якова Сусленського В справі в т.ч.: два листи Ю.Семенка до Я.Сусленського. – Маш., ксерокопії Рук.	1988-1994	9	9	
21	Листи від Фіделя Сухоноса В справі в т.ч.: два листи Ю.Семенка до Ф.Сухоноса. Маш., рук.	1998-2002	9	11	
22	Листи та листівки Клавдії Фролової В справі в т.ч.: фотографія К.Фролової. Рук.	1992-1998	13	22	Окремі листи без початку та кінця
23	Листи від Миколи Чабана В справі в т.ч.: автобіографія М.Чабана. Маш., рук.	1992-2001	15	15	
24	Листівка від Pachmann, Ludek Маш.	1988	1	1	
25	Листи від державних установ України та українських зарубіжних організацій Рук., маш.	1988-2003	6	6	
26	Листи та листівки від окремих осіб Рук., маш.	1984-2003	37	45	Окремі листи без початку
27	Листи Юрія Семенка до окремих осіб Маш., ксерокопії	1992-2002	6	6	
2.2. Листи до інших осіб:					
28	Лист Дмитра Дорошенка до Наталії Павлушкової Рук.	[1946-1947]	1	1	
29	Листівка Наталії Дорошенко до Наталії Павлушкової Рук.	1963	1	1	
30	Лист Наталії Павлушкової до Сергія Білоконя Маш., ксерокопія	1995	1	1	
31	Листівка Олександра Попова до Володимира Доленка Рук.	1944	1	1	
3. Документи до біографії Ю.С.Семенка:					
3.1. Особисті документи Ю.Семенка					
32	Посвідчення особистості Ю.Семенка Рук., ксерокопія	1940, 1944	2	2	
33	Водійські права, подорожній документ Ю.Семенка Друк	1961, 1997-2003	2	9	До документів прикріплені фотографії Ю.Семенка
34	Статут (тимчасовий) Союзу Земель Соборної України – Селянської Партії, членом якої був Ю.Семенко Друк	[1948-1950]	1	9	Арк.9: напис Ю.Семенка щодо дати затвердження Статуту
35	Книжка члена шахового клубу Schwabing, Мюнхен Друк	1959-1964	1	10	

36	Посвідчення Ю.Семенка як члена громадських організацій Друк., ксерокопія	1991, 1995, 2001	2	3	
37	Сертифікати Ю.Семенка про його участь в клубних турнірах шахового клубу Schwabing, Мюнхен Друк, ксерокопія	1962- 1991	10	10	
38	Грамоти, дипломи, вітальні і подячні листи Ю.Семенка Друк, ксерокопії	1971- 2002	7	10	
39	Текст виступу Ю.Семенка під час вручення йому медалі Всеукраїнського товариства «Просвіта» «Будівничий України» 28.06.2001 р. у м. Мюнхен.	2001	1	2	
40	Спогади Ю.Семенка та пресові замітки про Ю.Семенка	1980- 1990-і рр.	8	11	
41	Розписки І.Ходака про отримання від Ю.Семенка коштів для видання книги «Тички» Рук.	1996- 1998	2	2	
42	Лист С.Г.Семенка, батька Ю.Семенка, до Президії Верховної Ради СРСР від 23.08.1947 р. з проханням про перегляд його справи та проханням про помилування Рук., ксерокопія	1947	1	3	
43	Оголошення про заупокійне Богослужіння та поховання Ю.Семенка Друк	2003	2	2	
	3.2.Статті, замітки, дослідження про життя та діяльність Ю.Семенка:				
44	Статті Петра Безпалька про Ю.Семенка Друк, ксерокопії	1997- 2003	9	9	
45	Статті Миколи Мушинки про опубліковані праці Ю.Семенка Друк, ксерокопії	2000- 2002	3	3	
46	Статті Миколи Чабана про Ю.Семенка Друк, ксерокопії	1999- 2000	3	3	
47	Статті окремих авторів про Ю.Семенка та замітки, в яких згадується Ю.Семенко Друк, ксерокопії	1970- 2001	14	34	
48	Дипломна робота «Публіцистика Юрія Семенка» студента факультету філології та масових комунікацій Відкритого міжнародного університету розвитку людини «України» (Київ) С.І.Перуна Комп.роздрук	2006	2	67	

	4.Матеріали інших осіб:				
49	Вірші Галини Гордасевич Маш.	б/д	8	11	
50	Газета «Мета» - орган Української Національно-Державної думки. – Мюнхен. – 1971. - №8-9 (65-66); 2003. – №386. Друк	1971, 2003	2	8	
	5. Образотворчі матеріали:				
51	Фотографії (індивідуальні та групові) Ю.Семенка, в т.ч. негативи, ксерокопія	б/д	22	22	
52	Фотографії батьків та родини Ю.Семенка	б/д	8	8	
53	Фотографії Н.Павлушкової, братів Єфремових та інших осіб для книги Ю.Семенка «Наталя Павлушкова»	б/д	13	13	
54	Фотографії знайомих та друзів Ю.Семенка	б/д	11	11	
55	Негативи, виготовлені Ю.Семенком	б/д	32	32	

В опис внесено 55 (п'ятдесят п'ять) одиниць зберігання – з № 1 по № 55, 364 (триста шістдесят чотири) документи на 573 (п'ятристах семи десяти трьох) аркушах.

Укладач:

Завідувач відділу рідкісної книги та рукописів,
кандидат історичних наук

Т.М.Сидорчук